

Yönetim Muhasebesi

Öğretim Görevlisi: Hüseyin Baykan

YÖNETİM MUHASEBESİ

İŞLETME FAALİYETLERİNİN YÜRÜTÜLMESİNDE YÖNETİME PLANLAMA, ÖRGÜTLEME, YÜRÜTME, VE KONTROL SÜREÇLERİNDE İHTİYAÇ DUYULAN SAYISAL BİLGİ VE RAPORLARI HAZIRLAYIP SUNAN BİR MUHASEBE DİSİPLİNİDİR.

MAL VE HİZMET MALİYETLERİNİN SAPTANMASI

ÜRETİLEN MAL VE HİZMET MALİYETLERİNİN
HESAPLANMASI AŞAĞIDAKİLERİ MÜMKÜN
KILAR

- 1- MAMÜLLERİN SATIŞ FİYATININ SAPTANMASI
- 2- REKABET KOŞULLARINA UYUM
SAĞLANMASI
- 3- KARLILIĞIN ÖLÇÜLMESİ,
İŞLERMENİN GELECEĞİNE YÖNELİK
POLİTİKALARIN SAPTANMASINA YARDIMCI
OLAN BU VERİLER YÖNETİM ARACI
OLARAK'DA KULLANILIR

İŞLETME KAVRAMI

- İNSANLARIN GEREKSİNİMLERİNİ KARŞILAMAK ÜZERE ÜRETİM ARAÇLARINI BİR ARAYA GETİREREK MAL VEYA HİZMET ÜRETMENİN, SÜREKLİLİK ARZEDEN, ÜRÜNLERİNİN PAZAR FİYATI OLAN, KAR SAĞLAMAK VE AYNI ZAMANDA TOPLUMSAL FAYDA YARATMAK AMACI İLE FALİYET GÖSTEREN EKONOMİK BİRİMLERDİR.

İŞLETMELERİN ÖZELLİKLERİ

- İŞLERME BİR ORGANİZASYONDUR.
- MAL VEYA HİZMET ÜRETİMİNİ AMAÇLAR.
- PİYASA İÇİN ÜRETİM YAPAR.
- FİNANSAL ÖZELLİĞE SAHİPTİR.

SİSTEM YAKLAŞIMI VE MUHASEBE BİLGİ SİSTEMLERİ

- İŞLETMELERİN KARŞI KARŞIYA BULUNDUKLARI SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE SİSTEM KAVRAMINDAN YARARLANILMAKTADIR.
- SİSTEM: ARALARINDA İLİŞKİ YADA BAĞIMLILIK OLAN ELEMANLARDAN OLUŞAN YAPI VE ORGANİK BÜTÜN; RASYONEL BİR PLANA GÖRE DÜZENLENMİŞ VEYA SINIFLANDIRILMIŞ OLAYLAR, PRENSİPLER, KURALLAR, DÜŞÜNCELER, FİZİKSEL VARLIKLAR TOPLULUĞU OLARAK TANIMLANIR.

SİSTEM KAVRAMI

- BİR SİSTEM KENDİ AMAÇLARI DOĞRULTUSUNDA ÇALIŞAN ALT SİSTEMLERDEN OLUŞUR.
- BİR ÜST SİSTEM OLARAK İŞLETMEYİ ELE ALDIĞIMIZDA EKONOMİK SİSTEMİN ALT SİSTEMİ OLARAK KARŞIMIZA ÇIKAR.
- HER SİSTEMİN ALT VE ÜST SİSİSTEMİ VARDIR.

YÖNETİM BİLGİ SİSTEMİ

- EKONOMİK VE TEKNOLOJİK GELİŞMELER İŞLETMENİN DİŞ ÇEVRESİNDE BÜYÜK DEĞİŞİME NEDEN OLURLAR.
- BU GELİŞMELER İŞLETMENİN İÇ YAPISINI DEĞİŞİME ZORLAR.
- İŞLETME DİŞINDA VE İÇİNDE MEYDANA GELEN BU DEĞİŞMELER İŞLETME YÖNETİMİNİ KARŞILAŞTIĞI SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE DÜZENLİ BİLGİ AKIŞI SAĞLAYACAK BİLGİ SİSTEMLERİNİN TASARIMINI ÖN PLANA ÇIKARIR.

MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ

KAR AMACI GÜTSÜN VEYA
GÜTMESİN HER TÜRLÜ ÖRGÜTÜN
İŞLEYİŞİ İLE İLGİLİ PARASAL VE ÖTEKİ
BİLGİLERİ HESAP DÖNEMİ İTİBARI İLE

- TOPLAYAN
- KAYDEDEN
- SINIFLAYAN
- RAPORLAR HALİNDE ÖZETLEYEN
BİR BİLGİ SİSTEMİDİR

MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİNİN BİLGİ SUNUMU

- I-A)İÇ RAPORLAMA : İŞLETME YÖNETİMİNE GÜNLÜK EYLEMLERİN PLANLANMASINDA VE KONTROLÜNDE KULLANILMASI AMACI İLE BİLGİ SUNUMU.
- B)İÇ RAPORLAMA : İŞLETME YÖNETİMİNE ÖZEL YÖNETİM KARARLARININ ALINMASINDA TEMEL PLANLARIN VE POLİTİKALARIN BELİRLENMESİNDE KULLANILMAK ÜZERE BİLGİ SUNUMU.
- 2-DİŞ RAPORLAMA : ORTAKLARA, DEVLETE VE İŞLETME DIŞINDAKİ DİĞER GRUPLARA BİLGİ SUNUMU.

MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ

MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİNE BAĞLI ALT SİSTEMLER

- FİNANSAL MUHASEBE SİSTEMİ
- MALİYET MUHASEBESİ SİSTEMİ
- YÖNETİM MUHASEBESİ SİSTEMİ

FİNANSAL MUHASEBE SİSTEMİ

- İŞLETMELER ARASI VE İŞLETME DIŞINDAKİ ÇIKAR GURUPLARIYLA İŞLETME ARASINDAKİ İŞLETME İLE İLGİLİ OLARAK OLUŞAN DEĞER HAREKETLERİNİ İZLEYEREK BU DEĞER HAREKETLERİ SONUCU ORTAYA ÇIKAN BORÇ VE ALACAK İLİŞKİLERİNİ DİĞER BİR İFADE İLE VARLIK VE KAYNAK OLUŞUMUNU HESAPLARA KAYDEDİP SONUÇLARI SAPTAYAN RAPORLAYAN BİR MUHASEBE TÜRÜDÜR.

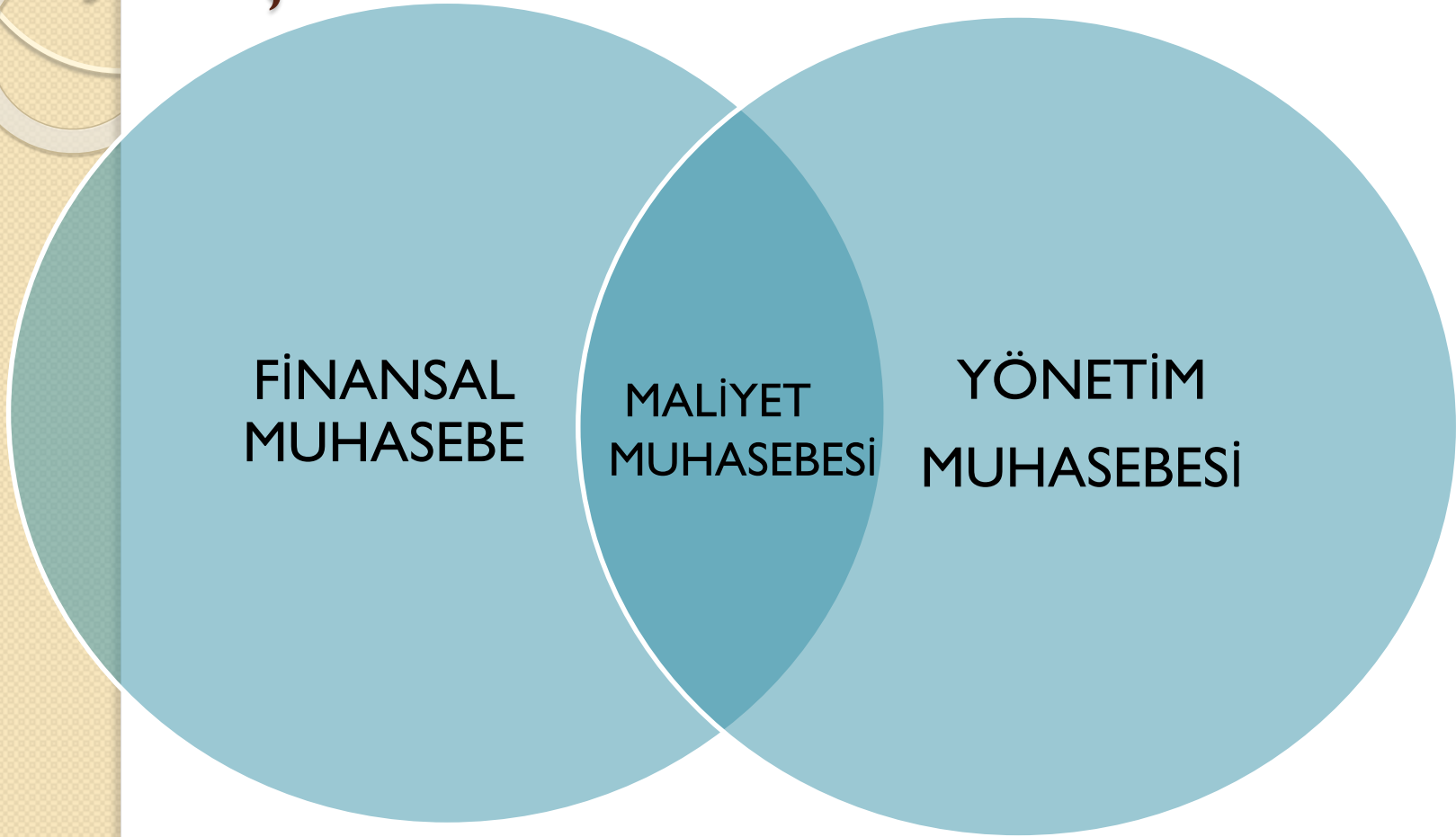
MALİYET MUHASEBESİ SİSTEMİ

- ÜRETİMİ YAPILAN ÜRÜN VE HİZMETLERİN MALİYETİNİ OLUŞTURAN MALİYET UNSURLARINI TÜRLERİ, OLUŞ YERLERİ VE İLGİLİ OLDUKLARI ÜRÜN VE HİZMET TÜRLERİ BAKIMINDAN BELİRLENMESİNE VE İZLENMESİNE İMKAN TANIYAN BİR HESAPLAMA VE KAYIT SİSTEMİDİR.

YÖNETİM MUHASEBESİ SİSTEMİ

- A-YÖNETİM MUHASEBESİ: İŞLETME YÖNETİCİLERİNİN SAĞLIKLI KARARLAR ALABİLMELERİ İÇİN GEREKSİNME DUYDUKLARI SAYISAL BİLGİLERİ SAĞLAYAN BİR MUHASEBE DALIDIR.
- B-İŞLETME YÖNETİCİLERİNE BİLGİLERİN HAM VERİ OLARAK TOPLANMASINDAN BAŞLAYARAK SONUÇTA İHTİYACA UYGUN RAPORLARIN HAZIRLANMASINA KADAR YÜRÜTÜLEN TÜM MUHASEBE ÇALIŞMALARIDIR

MUHASEBE DALLARININ ORTAK ÇALIŞMA ALANLARI

TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİNDE MALİYET VE YÖNETİM MUHASEBESİ

- ÇİFT TARAFLI KAYIT YÖNTEMİ İLK KEZ İTALYAN LUCA PACIOLİ TARAFINDAN YARATILMIŞ VE KULLANILMIŞTIR.
- MALİYET MUHASEBESİ 19.YY İKİNCİ YARISINDA GELİŞMEYE BAŞLAMIŞTIR.
- YÖNETİM MUHASEBESİ 20.YY İLK YARISINDA GELİŞMEYE BAŞLAMIŞTIR

YÖNETİM MUHASEBECİLİĞİ MESLEĞİ

- TÜRKİYE'DE SERBEST MUHASEBECİLİK, SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK, YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK KAPSAMINDA BU ÜNVANLARA SAHİP OLAN HERKES MALİYET VE YÖNETİM MUHASEBECİLİĞİ MESLEĞİNİ YÜRÜTEBİLİR.

YÖNETİM MUHASEBECİLERİNİN ORGANİZASYON İÇİNDEKİ GÖREVLERİ

- YÖNETİM MUHASEBECİLERİNİN
İŞLETME FAALİYETLERİNİN
YÜRÜTÜLMESİNDEKİ GÖREVLERİ
PLANLAMA,KONTROL VE KARAR
ALMA AŞAMALARINDA YÖNETİME
SAYISAL VERİ SUNARAK YARDIMCI
OLMAKTIR.

YÖNETİM MUHASEBECİLERİNİN ORGANİZASYON İÇİNDEKİ ROLLERİ

- YÖNETİM MUHASEBECİLERİ
ALTERNATİFLERİN ARAŞTIRILMASI
İÇİN GEREKLİ BÜTÇELEME VE
MUHASEBE İŞLEMLERİNDEN BAŞLAYIP
İŞLETMEYE DANIŞMANLIK YAPMAYA
KADAR VARAN FARKLI ROLLERİ
VARDIR.

LİDERLİK ROLÜ

- İŞLETMENİN GENEL DURUMU İLE İLGİLİ TÜM BİLGİ VE MALİ RAPORLAR YÖNETİM MUHASEBECİLERİNİN BİLGİSİNDEDİR, DOLAYISI İLE İŞLETMEDE OPERASYON VE ORGANİZASYONLARA YÖNETİM MUHASEBECİLERİ ÖNDERLİK EDER.

İŞLETME PERSPEKTİFİNE HAKİM OLMA ROLÜ

- YÖNETİM MUHASEBECİLERİ İŞLETME ÇALIŞANLARINI DOĞRU YÖNDE YÖNELTİR VE ŞİRKET ODAKLI KARAR ÜRETİLMESİNİ SAĞLAR.

İŞLETME DANIŞMANLIĞI ROLÜ

- YÖNETİM MUHASEBECİLERİ İŞLETME YÖNETİMİ VE ÇALIŞANLARI İÇİN TERCİHLER OLUŞTURURLAR, KARARLARA KATILIRLAR BAŞARININ ÖLÇÜLMESİ VE DENETLENMESİ İÇİN YOLLAR BULURLAR.

İŞLETMEYİ BÜTÜNLEŞTİRME ROLÜ

- YÖNETİM MUHASEBECİLERİ İŞLETMENİN FİNANMAN BÖLÜMÜNÜN BİR PARÇASI OLMALARINDAN DOLAYI BİRİNCİL ÖNCELİKLERİ İŞLETMENİN KARLILIĞIDIR DOLAYISI İLE İŞLETMENİN HERHANGİ BİR BÖLÜMÜNDEN BİR PROJE ÜRETİLDİĞİNDE BU PROJENİN ÖNCELİKLE KARLILIĞINI SORGULAR HATTA PROJENİN KARLILIĞI DÜŞÜKSE PROJENİN İPTAL EDİLMESİ YÖNÜNDE HAREKET EDERLER.

BÜYÜK RESİMLE GERÇEĞİ KARŞILAŞTIRMA ROLÜ

- İŞLETMEDE HERHANGİ BİR PROJE GELİŞTİRİLECEĞİ ZAMAN BU PROJELERE GERÇEKÇİ VE EN KÖTÜYÜ DÜŞÜNEREK BAKILMASINI SAĞLARLAR.

MUHASEBECİLİK ROLÜ

- İŞLETMENİN VARLIKLARINI KORUMAK
- HARCANAN PARAYI TAKİP ETMEK
- KONTROL, SİSTEM VE DÜZENLEMELERİN İŞLEYİŞİNİ SAĞLAMAK
- BÜTÇELEME İÇİN MEVCUT MALİYETLERİ KİYASLAMAK
- GELECEĞE YÖNELİK MALİYET VE KARLARI ÖNGÖRMEK
- ALTERNATİF UYGULAMALARIN VERGİ ETKİLERİNİ VE FARKLI AMORTİSMAN METODLARININ KAZANCI NASIL ETKİLEYECEĞİNİ ÖNGÖRMEK

TOPLUM AÇISINDAN ETİK

- BİR GRUP İNSANIN DAVRANIŞ BİÇİMİ RUHU VE KARAKTERİ.
- AHLAK VE AHLAK DIŞI İNANÇLAR.
- BİR İNSANIN DAVRANIŞLARI SIRASINDA KULLANDIĞI İLKELER BÜTÜNÜ.
- BİR İNSANIN DOĞRU İLE YANLIŞI AYIRT EDERKEN KULLANDIĞI KİŞİSEL KRİTERLER.
- BİREYLERİN AHLAKİ DEĞERLER VE TOPLUMSAL SORUMLULUKLAR ÇERÇEVESİNDE VE DOĞRU İLE YANLIŞ İLKELERİ IŞIĞINDA NASIL DAVRANMASI GEREKTİĞİNİ GÖSTEREN KURALLAR BÜTÜNÜ.

ETİK

- İNSAN EYLEMLERİNE YÖNELİK OLUP İNSAN DAVRANIŞLARININ AHLAKİLİĞİNİ SORGULAR.

YÖNETİM MUHASEBECİLERİ AÇISINDAN ETİK

- MESLEK AHLAKI YASAL KURALLARIN ÖTESİNDE GENİŞ KAPSAMLI BİR KAVRAMDIR.
- MUHASEBECİLİK MESLEĞİNİN GEREKLERİNİ YERİNE GETİREBİLMEK İÇİN MESLEKİ AHLAK NİTELİKLERİNE SAHİP OLUNMASI GEREKİR.

ABD'DE YÖNETİM MUHASEBESİ VE FİNANSAL YÖNETİM UYGULAYICILARI İÇİN “ETİK”

- MUHASEBECİNİN YETERLİ PROFESYONEL YETENEĞE SAHİP OLMASI.
- KURALLARA VE TEKNİK STANDARTLARA UYGUN ÇALIŞMASI.
- YETKİLİ KILINMADIKÇA YADA YASAL ZORUNLULUK OLMADIKÇA ŞİRKET SIRRI OLARAK KABUL EDİLEN BİLGİLERİ ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE AKTARMAMAK.
- BU BİLGİLERİ KİŞİSEL ÇIKAR ELDE EDECEK ŞEKİLDE KULLANMAMAK.

ABD YÖNETİM MUHASEBECİLERİ ENSTİTÜSÜ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

- DÜRÜSTLÜK
- ADELET
- NESNELLİK
- SORUMLULUK

ABD YÖNETİM MUHASEBECİLERİ ENSTİTÜSÜ (IMA) STANDARTLARINA GÖRE DÖRT TEMEL ÖZELLİK

- YETERLİLİK (COMPETENCE)
- GİZLİLİK (CONFIDENTIALITY)
- DÜRÜSTLÜK (INTEGRITY)
- GÜVENİLİRLİK (CREDIBILITY)

YETERLİLİK (COMPETENCE)

- BİLGİ VE BECERİLERİ SÜREKLİ GELİŞTİREREK MESLEKİ UZMANLIĞI UYGUN BİR DÜZEYDE KORUMAK.
- MESLEKİ GÖREVLERİ İLGİLİ KANUN,DÜZENLEME VE TEKNİK STANDARTLARA UYGUN OLARAK GERÇEKLEŞTİRMEK.
- SAĞLANAN KARAR DESTEK VE BİLGİLER VE ÖNERİLER DOĞRU,AÇIK,ANLAŞILIR VE ZAMANLI OLMALI.

GİZLİLİK (CONFIDENTIALITY)

- YETKİLENDİRME VEYA YASAL GEREKLİLİK DIŞINDA GİZLİ BİLGİLERİ KORUMAK.
- TÜM İLGİLİ TARAFLARI GİZLİ BİLGİLERİN UYGUN KULLANIMI İLE İLGİLİ OLARAK BİLGİLENDİRMEK.
- ETİK OLMAYAN VEYA YASAL OLMAYAN FAYDALAR İÇİN GİZLİ BİLGİLERİ KULLANMAKTAN KAÇINMAK.

DÜRÜSTLÜK (INTEGRITY)

- MEVCUT ÇIKAR ÇATIŞMALARINI YATIŞTIRMAK, ÇATIŞMALARDAN KAÇINMAK İÇİN İŞ ARKADAŞLARI İLE DÜZENLİ İLETİŞİMDE BULUNMAK.
- GÖREVLERİN ETİK OLARAK YÜRÜTÜLMESİNDE ÖNYARGILI OLABİLECEK HERHANGİ BİR DAVRANIŞTAN KAÇINMAK.
- MESLEĞİN SAYGINLIĞINI GÖZDEN DÜŞÜREBİLECEK FAALİYETLERDEN KAÇINMAK.

GÜVENİLİRLİK (CREDIBILITY)

- BİLGİLERİ DÜRÜST VE NESNEL OLARAK İLETMEK.
- BİLGİDE, ZAMANLILIKTA, İŞLETMEDE VEYA İÇ KONTROLLERİN ÖRGÜT POLİTİKASI VEYA YÜRÜRLÜKTEKİ YASA UYGUNLUĞUNDAKİ EKSİKLERİ ORTAYA ÇIKARMAK.

TİCARİ MAL ALIŞ İSKONTOLARI

- TİCARET İSKONTOLARI
- MİKTAR İSKONTOLARI
- KASA İSKONTOLARI

TİCARET İSKONTOLARI

- PİYASANIN DURUMUNA GÖRE ÖNCEDEN BELİRLENMİŞ FİYAT LİSTELERİNDE YAPILAN FİYAT İNDİRİMLERİDİR.
- ALIŞ FATURALARI ÜZERİNDEN YAPILAN İSKONTOLARDIR VE TİCARİ MALLARIN MALİYETLERİ FATURANIN NET DEĞERİNE GÖRE BELİRLENİR.

MİKTAR İSKONTOLARI

- BELİRLENEN BİR MİKTAR YADA TUTARDAN DAHA FAZLA MAL ALINMASI DURUMUNDA, SATICILARIN KOTALARI AŞAN MÜŞTERİLERİNE FARKLI SATIŞ FİYATI UYGULAMASI SONUCU SAĞLANAN İNDİRİMLERDİR.
- MİKTAR İSKONTOLARI SATIŞLARI TEŞVİK ETTİĞİNDEN PİRİM NİTELİĞİ TAŞIMAKTADIR.

KASA İSKONTOLARI

- VADELİ ALIŞLARDA İŞLETMENİN MAL BEDELİNİ VADESİNDEN ÖNCE ÖDEMEYİ KABUL ETMESİ DURUMUNDA UYGULANAN FİYAT İNDİRİMLERİDİR.

STOK KONTROLÜ

- STOK: İŞLETMENİN GELECEĞE İLİŞKİN OLARAK YAPTIĞI YATIRIMDIR.
- İŞLETMELERİN BÜYÜMELERİNE BAĞLI OLARAK STOK KONTROLÜ SİSTEMİ ÖNEM KAZANMIŞTIR.
- ETKİN BİR STOK KONTROLÜ BULUNMAYAN İMALAT İŞLETMELERİNDE ÜRETİM SIK SIK KESİNTİYE UĞRAR.
- TİCARİ İŞLETMELERDE (TOPTAN VEYA PERAKENDE) SEKTÖRÜNDE İSE PAZARLAMA KESİNTİYE UĞRAR.
- HER İKİ İŞLETME TÜRÜNDE DE İŞLETME MÜŞTERİ TALEPLERİNİ KARŞILAYAMAZ.

STOK YAPARKEN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMASI GEREKEN UNSURLARI

- ÜRETİM VEYA SATIŞLARIN AKSAMADAN SÜRDÜRÜLEBİLMESİ İÇİN GEREKLİ CİNS VE MİKTARDA STOK BULUNDURMAK.
- ELDE BULUNDURULACAK STOKLARA EN AZ SERMAYE BAĞLAMAK.
- STOKLARIN GEREK KULLANIMINI, GEREKSE SAKLANMASINI GÜVENCEYE ALMAK.

STOK KONTROLÜNÜN ÖNEMİ

- EKSİK STOK İŞLETMENİN ÜRETİM VE SATIŞINI OLUMSUZ ETKİLER.
- GEREĞİNDEN FAZLA STOK YAPILMASI DURAN STOK YARATILMASINA SEBEP OLUR.

İŞLETME DEPARTMANLARI ARASINDAKİ STOK İLİŞKİSİ

- ÜRETİM DEPARTMANI; İLK MADDE VE MALZEMENİN BOL MİKTARDA OLMASINI İSTER.
- PAZARLAMA DEPARTMANI; ÜRETİLEN VEYA TEMİN EDİLEN TİCARİ MALLARIN BOL MİKTARDA OLMASINI İSTER.
- FİNANSMAN DEPARTMANI; İSE STOKLARIN MİNİMUM DÜZEYDE OLMASINI İSTER .

STOK KONTROLÜ İÇİN NELER YAPILMALI

- SATIŞ VE ÜRETİM DEPARTMANLARI ARASINDA KOORDİNASYON SAĞLANARAK, SATIŞ TAHMİNLERİ İŞİĞİNDA “ÜRETİM PROGRAMI” HAZIRLANMALI
- ÜRETİM PROGRAMININ GERÇEKLEŞTİRİLMESİ İÇİN GEREKLİ İLK MADDE VE MALZEMENİN CİNS VE MİKTARININ “TEDARİK PLANI” HAZIRLANMALI
- SATIN ALMA GEREK NİTELİK, GEREKSE NİCELİK YÖNÜNDEN EN UYGUN FİYATLARDAN GERÇEKLEŞTİRİLMELİ.
- STOK KULLANIMLARI KONTROL EDİLMELİ VE ÜRETİME KOLAYLIKLA VERİLEBİLMELİ.

OPTİMAL SİPARİŞ MİKTARI

- OPTİMAL SİPARİŞ MİKTARI: BİR KEREDE YETERLİ MİKTARDA ÜRÜNÜN TEDARİK EDİLMESİ ANLAMINA GELMEKTEDİR. 'NE FAZLA NE DE AZ'

OPTİMAL SİPARİŞ MİKTARI NASIL SAĞLANMALI

- İLK MADDE VE MALZEME YILDA BİR KEZ TÜM GEREKSİNİMİ KARŞILAYACAK MİKTARDA MI ALINMALI!
- YOKSA FAALİYET DÖNEMİ İÇİNDE KÜÇÜK PARTİLERLE Mİ ALINMALI!

FAZLA STOK BULUNDURULMASININ SAKINCALARI

- FAZLA SERMAYE GEREKTİRDİĞİNDEN İŞLETME SERMAYESİNE İLİŞKİN FAİZ GİDERLERİ YÜKSEK OLUR.
- EKONOMİK DEĞER KAYIPLARI YÜKSEK OLUR.
- DAHA BÜYÜK STOK AMBARI GEREKECEĞİNDEN AMBAR KİRA GİDERLERİ VEYA AMORTİSMAN GİDERLERİ FAZLA OLUR.

AZ STOK BULUNDURULMASININ SAKINCALARI

- KÜÇÜK PARTİLER HALİNDE ÇOK SAYIDA SİPARİŞ VERMEYİ GEREKTİRECEĞİNDEN NAKLİYE GİDERLERİ ÇOK OLUR.
- ÜRETİM AKSAYABİLİR VE GİDERLER ARTAR.
- ÜRETİM VEYA MAL TEMİNİNİN AKSAMASI SATIŞLARDA DÜŞÜŞLERE NEDEN OLUR.
- MÜŞTERİ KAYBINA NEDEN OLUR.
- ÜRETİM VE SATIŞLARDA MEYDANA GELEN AKSAMALAR İŞLETMENİN SAYGINLIĞINI AZALTIR.

STOK BULUNDURMA MALİYETİ

- BELLİ BİR YÜZDE VEYA BİRİM BAŞINA BELLİ BİR TUTAR OLARAK KABUL EDİLEN MALİYETLERİN ORTALAMA STOK İÇİN YAPILAN FAİZ KİRA GİBİ GİDERLERDİR.

SİPARİŞ MALİYETLERİ

- SİPARİŞİN VERİLMESİNDEN, AMBARA GİRİNCEYE KEDAR SÜRDÜRÜLEN EYLEMLERİN TUTARIDIR. SİPARİŞ SAYISINA BÖLÜNMESİYLE ORTALAMA SİPARİŞ MALİYETİ HESAPLANIR.

OPTİMAL (EKONOMİK) SİPARİŞ MİKTARININ HESAPLANMASI

- STOK BULUNDURMA MALİYETİNİN VE SİPARİŞ MALİYETİNİN TOPLAMININ MİNİMUM OLDUĞU SİPARİŞ MİKTARIDIR.

OPTİMAL SİPARİŞ MİKTARININ SAPTANMASINDA KULLANILAN TEKNİKLER

- GRAFİK TEKNİĞİ
- TABLO TEKNİĞİ
- MATEMATİKSEL TEKNİK

ETKİN BİR STOK KONTROLÜ İÇİN BİLİNMESİ GEREKENLER

- GÜNLÜK TÜKETİM MİKTARI.
- SATIN ALMA SÜRESİ.
- EMNİYET STOKU SÜRESİ.

STOK KONTROL YÖNTEMLERİ

- ABC YÖNTEMİ
- FİZİKSEL (GÖZLE) KONTROL YÖNTEMİ
- ÇİFT DEPO YÖNTEMİ
- BİLGİSAYARLI KONTROL YÖNTEMİ

ABC KONTROL YÖNTEMİ

- İLK MADDE VE MALZEME STOKLARININ YILLIK STOK DEĞERLERİNE (TL OLARAK) GÖRE ORANSAL ÖNEMLERİ A,B,C ŞEKLİNDE ÜÇ GURUPTA TOPLANIR VE DEĞERLENDİRİLİR.

FİZİKİ KONTROL YÖNTEMİ

- STOKLARIN GÖZLE KONTROLE OLANAK VERECEK BİÇİMDE DEPOLANMASINA BAĞLI OLARAK AMBAR MEMURUNUN STOKLARI GÖZDEN GEÇİREREK EN ALT STOK DÜZEYİNİN ALTINA DÜŞEN STOK KALEMLERİ İÇİN SPARİŞ VERMESİDİR.

ÇİFT DEPO YÖNTEMİ

- STOK İKİ AYRI DEPOYA KONULUR, BİRİNCİ DEPOYA BİR SİPARİŞİN ALINMASINDAN BİR SONRAKİ SİPARİŞİN VERİLMESİNE YETECEK KADAR KULLANILMASI GEREKEN STOK KONUR. İKİNCİ DEPODA İSE SİPARİŞİN VERİLMESİNDEN TESLİME YETECEK VE EMNİYET STOKU KADAR STOK BULUNDURULUR İLK DEPODAKİ STOK BİTTİĞİNDE OPTİMAL SİPARİŞ MİKTARI KADAR YENİ SİPARİŞ VERİLİR SİPARİŞ GELENE KADAR ÜRETİM İÇİN GEREKLİ STOK İKİNCİ DEPODAN KULLANILIR YENİ SİPARİŞ GELENE KADAR İKİ DEPO DA DOLMUŞ OLUR.

BİLGİSAYARLI KONTROL SİSTEMİ

- BİLGİSAYARLI KONTROL SİSTEMLERİNDE EN AZ VE EN FAZLA STOK MİKTARLARI BELİRLENİR İLK MADDE VE MALZEME ÇIKIŞLARINA İLİŞKİN VERİLERİN KAYDEDİLMESİ SİRASINDA EN AZ STOK MİKTARININ ALTINA DÜŞEN STOK KALEMLERİ DOĞRUDAN DOĞRUYA AYRILIR BÖYLECE İLGİLİ STOK KALEMLERİ İÇİN SİPARİŞ VERİLMESİ SAĞLANIR.

BARKOD (BAR-CODİNG TECNOLOGY)

- BRKOD 13 HANELİ SAYI DİZİSİNİ KAPSAYACAK DEĞİŞİK KALINLIKTAKİ DİKEY PARALEL ÇİZGİLERDEN VE ÇİZGİLER ARASINDAKİ BOŞLUKLARDAN OLUŞUR, GÜNÜMÜZDE İKİ BOYUTLU KAREKOD (QR CODE) OLARAK ADLANDIRILAN BARKODLAR DAHA FAZLA VERİYİ DEPOLAMAKTADIR. BU SİSTEMLERDE ÜRÜNLERİN ÜZERİNDE BARKOD YAZICILAR ARACILIĞI İLE YAZILMIŞ OLAN ETİKETLER BARKOD OKUYUCULAR TARAFINDAN OKUTULARAK VERİLER ANA BİLGİSAYARA AKTARILIR GÜNÜMÜZDE BARKOD TEKNOLOJİSİ ÜRETİM, SATIŞ, DEPOLAMA VE STOK KONTROLÜ DIŞINDA, EVRAK TAKİBİ FATURA VE TAHSİLAT İŞLEMLERİ İŞGÖREN TAKİBİ, KÜTÜPANECİLİK GİBİ BİRÇOK ALANDA KULLANILIR.

RADYO FREKANSLI TANIMLAMA RFID(RADIO FREQUENCY IDENTIFICATION)

- RFID RADYO FREKANSI İLE TANIMLAMA : ÜZERİNDE MİKRO İŞLEMCİ İLE DONANMIŞ ETİKET TAŞIYAN NERNELELERİN RADYO FREKANSI KULLANILARAK HAREKETLERİNİN İZLENMESİNİ SAĞLAYAN YÖNTEMDİR. “RFID SİSTEMİ EN BASİT TANIMI İLE İÇERİSİNDE PROGRAMLANABİLİR DEVRE BULUNAN ETİKET VE RFID OKUYUCUDAN MEYDANA GELİR. BU SİSTEM GÜNÜMÜZDE TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE, DEPO OTOMASYONU VE GEÇİŞ KONTROLLERİ GİBİ BİRÇOK ALANDA KULLANILIR.

KLASİK BARKOD YÖNTEMLERİ İLE RIFID SİSTEMİ ARASINDAKİ ÖNEMLİ FARK

- STOK SAYIM İŞLEMLERİNDE BARKOD OKUYUCUNUN ETİKETİNİ GÖRMESİ ZORUNLUDUR.
- RIFID SİSTEMİNDE İSE OKUYUCU ULAŞTIĞI ALAN İÇERİSİNDEKİ ÜRÜNLERİN ETİKETLERİNİ ÇOK KISA ZAMAN İÇERİSİNDE OKUYABİLMEKTEDİR.

STOK YÖNETİMİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLARI

- EKONOMİK SİPARİŞ MODELİNDE KULLANILAN İLK MADDE VE MALZEMENİN BÜTÜN BİR DÖNEM BOYUNCA EŞİT MİKTARDA TÜKETİLECEĞİ VARSAYIMINA DAYANIR ANCAK GÜNÜMÜZÜN DEĞİŞEN İŞ ORTAMINDA İŞLERMELER FARKLILAŞAN MÜŞTERİ TALEPLERİNİ KARŞILAMAK İÇİN ÇEŞİTLİ MAMÜLLERİ MÜŞTERİLERİNİN TALEPLERİ DOĞRULTUSUNDA FARKLI ZAMALARDA ÜRETMEKTEDİR BU DOĞRULTUDA İŞLETMELER MÜŞTERİLERİNİ TATMİN EDECEK DÜŞÜK MALİYETLİ VE YÜKSEK KALİTELİ MAMÜLLERİ ÜRETMEK AMACIYLA MALZEME YÖNETİMİNDE YENİ SİSTEMLERE YÖNELMİŞLERDİR.

STOK YÖNETİMİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

- MALZEME GEREKSİNİM PLANLAMASI (MRP I)
- ÜRETİM KAYNAK PLANLAMASI(MRP II)
- KURUMSAL KAYNAK PLANLAMASI(ERP)
- TAM ZAMANLI ÜRETİM PLANLAMASI(JIT)

MALZEME GEREKSİNİM PLANLAMASI (MRP I)

- MADDE GEREKSİNİM PLANLAMASI (MRP I) MAMÜL TALEBİNCE YÖNLENDİRİLEN BİR PLANLAMA SİSTEMİDİR. BU SİSTEMDE HER ÇEŞİT MADDE PARÇA VE ARA MALDA GEREĞİNDEN FAZLA STOK BULUNDURULMASI ÖNLENMİŞ OLUR.
- MAMÜLLERDEN BAŞLAYIP GERİYE DOĞRU HAMMADDEYE KADAR İNEN BİR PLANLAMA SÜRECİDİR. MÜŞTERİ TALEPLERİ DOĞRULTUSUNDA HANGİ MAMÜLÜN NE ZAMAN VE NE MİKTARDA ÜRETİLECEĞİNİ GÖSTEREN ANA ÜRETİM PLANI HAZIRLANIR, HER BİR MAMÜLÜN YAPISAL ÖZELLİKLERİNİ AYRINTILI BİR BİÇİMDE GÖSTEREN MAMÜL ŞARTNAMESİ VE ÜRETİM İÇİN GEREKSİNİM DUYULAN MADDE VE MALZEMELERİN TÜR MİKTAR VE NİTELİKLERİNİ GÖSTEREN MALZEME VE PARÇA LİSTELERİ HAZIRLANIR, ÜRETİM AKIŞ ŞEMALARI HALİNDE ÖZETLENİR, MİKTAR VE ZAMAN İTİBARI İLE HANGİLERİNİN İŞLETMEDE ÜRETİLECEĞİ HANGİLERİNİN DIŞARIDAN ALINACAĞI GERİYE DOĞRU PLANLANIR.

ÜRETİM KAYNAKLARI PLANLAMASI (MRP II)

- BU TÜR PLANLAMA MALZEME GEREKSİNİM PLANLAMA SİSTEMİNİN DAHA GELİŞMİŞ SİSTEMİDİR, BİRBİRİYLE BAĞLANTILI İŞ PLANLAMA, MADDE PLANLAMASI VE KAPASİTE PLANLAMASINDAN MEYDANA GELİR VE İŞLETMENİN TÜM ÜRETİM VE PAZARLAMA FAALİYETLERİ İÇİN KULLANILIR.

KURUMSAL KAYNAK PLANLAMASI (ERP)

- ERP: ÜRETİM, İNSAN KAYNAKLARI FİNANS ,SATIŞ VE PAZARLAMA GİBİ TÜM FONKSİYONEL ALANLARDA KURUMSAL SİSTEMİN GEREKSİNİMLERİNİN BÜYÜK ÇOĞUNLUĞUNU ELE ALAN ENTEGRE, ÖZELLEŞTİRİLEBİLİR, YAZILIM TABANLI BİR SİSTEMDİR.

TAM ZAMANLI ÜRETİM ORTAMINDA SATIN ALMA (JIT- JUST IN TIME)

- JIT SİSTEMİ: PİYASANIN TALEBİ OLAN MİKTARDAKİ MAMÜL VE HİZMETİ İSTENDİĞİ ANDA SATIŞA SUNABİLMEK AMACIYLA SATILABİLECEK KADAR MAMÜL VEYA HİZMETİ GEREKLİ MİKTAR VE ZAMANDA ÜRETEBİLEN ÜRETİM SİSTEMİDİR.

TAM ZAMANLI ÜRETİM SİSTEMİ VE ÖZELLİKLERİ

- JIT YÖNTEMİ; İLK OLARAK JAPONYADA FABRİKALARDA UYGULANDI VE BAŞARILI OLDU.
- JIT SİSTEMİ SIFIR STOKLA ÇALIŞMA ZORUNLULUĞU İLK MADDE VE MALZEME İÇİN TAM ZAMANLI SATIN ALMAYI GEREKLİ KILMAKTADIR.
- JIT SİSTEMİ GÜVENİLİR AZ SAYIDA SATICI İLE UZUN VADELİ ÇALIŞMAYI GEREKTİRİR.
- JIT SİSTEMİNDE SAĞLANAN İŞBİRLİĞİ SONUCU İLAVE İSKONTOLARIN SAĞLANMASI, BÜROKRASİNİN AZALMASI VE SATIN ALMA İLE İLGİLİ DİĞER MASRAFLARIN AZALMASI MALİYETLERİN DÜŞMESİNE NEDEN OLUR.
- STOK MALİYETLERİNİN SAPTANMASINDA HANGİ STOK DEĞERLEME SİSTEMİ UYGULANIRSA UYGULANSIN SONUÇ AYNI ÇIKAR.

İŞÇİLİK GİDERLERİNİN TANIMI VE ÖZELLİKLERİ

- İŞÇİLİK: İŞLETME FAALİYETLERİNİ YÜRÜTMEK, ÜRETİM VE HİZMETLERİ GERÇEKLEŞTİRMEK AMACI İLE İSTİHDAM EDİLEN İŞ GÜCÜNE ÖDENEN PARASAL TUTARI İFADE EDER.

İŞÇİLİK GİDERLERİNİN BİLİNMESİ NELERİ OLANAKLI KILAR

- ÜRETİM GİDERLERİNİN SAPTANMASI.
- İŞLETMEDE YÖNETİM KARARLARININ ALINMASI.
- KARIN SAPTANMASI.

DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ

- ÜRETİM GİDER YERLERİNDE ÇALIŞAN, FİİLEN ÜRETİM İŞLEMİNİ GERÇEKLEŞTİREN VE DOĞRUDAN DOĞRUYA MAMUL YADA MAMULLERLE İLİŞKİLENDİRİLEBİLEN İŞÇİLERE ÖDENEN ÜCRETLERİN PARASAL TUTARINA DİREKT İŞÇİLİK DENİR.

GİDERLERİN DİREKT İŞÇİLİK OLARAK ANILABİLMESİ İÇİN

- İŞÇİLİK GİDERLERİNİN ESAS ÜRETİM YERİNDE OLUŞMASI.
- ÜRETİLEN MAMUL VEYA HİZMETİN ÜRETİM MALİYETİNE DOĞRUDAN DOĞRUYA YÜKLENMESİ.

ENDİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ

- ÜRETİMLE İLGİLİ OLMAKLA BİRLİKTE, MAMULÜN ÜRETİM MALİYETLERİNE DOĞRUDAN DOĞRUYA YÜKLENMESİ OLANAKLI OLMAYAN İŞÇİLİK GİDERLERİDİR.

ENDİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ İKİYE AYRILIR

- YARDIMCI İŞÇİLİK
- YÖNETİCİ İŞÇİLİK

YARDIMCI İŞÇİLİK

- ÜRETİM EYLEMLERİNİN KESİNTİSİZ SÜRDÜRÜLMESİNDE KULANILAN İŞ GÜCÜ OLUP, BAKIM-ONARIM İŞÇİLERİ, TEMİZLİK İŞÇİLERİ, GÜVENLİK GÖREVLİLERİ GİBİ PERSONELE ÖDENEN İŞÇİLİK ÜCRETLERİNDEN OLUŞUR.

YÖNETİCİ İŞÇİLİK

- ÜRETİM EYLEMLERİNİ YÖNLENDİREN PERSONELE İLİŞKİN OLARAK USTABAŞI, MÜHENDİS, ATÖLYE ŞEFİ GİBİ KİŞİLERE ÖDENEN GİDERLERDEN OLUŞUR.

DİREKT VE ENDİREKT İŞÇİLİK ARASINDAKİ AYRIM

- DİREKT İŞÇİLİK FAALİYETİNİ SÜRDÜREN İŞÇİLERİN DİREKT İŞÇİLİK DIŞINDAKİ FAALİYETLERİNDE GEÇEN ZAMANLARINA İLİŞKİN İŞÇİLİK ÜCRETLERİ ENDİREKT İŞÇİLİKTİR. ÖRNEĞİN (MAKİNE OPERATÖRÜNÜN YAPTIĞI İŞ) DİREKT İŞÇİLİKTİR, BU İŞÇİ ZAMANININ BİR KISMINI MAKİNENİN TEMİZLİĞİ VEYA BAKIM ONARIMI İLE GEÇİRİR İSE BU ENDİREKT İŞÇİLİK OLUR, YILLIK ÜCRETİ İZİN GENEL TATİL ÜCRETLERİ, İKRAMİYELER, SOSYAL YARDIMLAR, SOSYAL GÜVENLİK İŞVEREN PAYLARI GİBİ GİDERLER ENDİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİDİR.

İŞÇİLİK GİDERLERİNİN SAPTANMASI

- İŞÇİLİK SÜRELERİNE İLİŞKİN KAYITLARIN TUTULMASI.
- İŞÇİLİK SÜRELERİNE İLİŞKİN ÜCRETLERİN HESAPLANMASI VE KAYDEDİLMESİ.
- HESAPLANAN İŞÇİLİK GİDERLERİNİN ÜRETİME YÜKLENMESİ.

İŞÇİLİK SÜRESİNİN İZLENMESİ

- İŞÇİNİN İŞLETMEDE FİİLEN BULUNDUĞU SÜRE.
- FİİLEN BULUNDUĞU SÜRE İÇİNDE HANGİ GİDER YERİNDE HANGİ İŞLERDE BULUNDUĞUNUN BİLİNMESİ

İŞÇİLİK ZAMAN KARTI

- İŞÇİNİN GÜNLÜK GİRİŞ VE ÇIKIŞ
SATLARI BELİRLENEREK İŞLETMEDE
BULUNDUĞU TOPLAM SÜRE
SAPTANIR

OTOMASYONA DAYALI KONTROL SİSTEMLERİ

- KART OKUYUCU SİSTEMLER.
- PARMAK İZİ OKUYUCU SİSTEMLER.
- YÜZ OKUYUCU KAMERALI SİSTEMLER.
- İRİS VE RETİNA TANIMA.
- EL DAMARI TANIMA.

ÜCRET SİSTEMLERİ

- ETKİN BİR ÜCRET SİSTEMİ OLMAYAN İŞLETMELERDE ÖNEMLİ İŞ GÜCÜ SORUNLARI VE ÇALIŞANLAR ARASINDA HUZURSUZLUKLAR MEYDANA GELİR. ÖR: ÇALIŞANLAR KENDİLERİNDEN DAHA KOLAY VE HAFİF İŞ YAPANLARIN VEYA KENDİLERİNDEN VASIFSIZ OLANLARIN DAHA YÜKSEK ÜCRET ALMALARINI İYİ KARŞILAMAZLAR.

ÜCRET NEDEN ÖNEMLİDİR

- 1- ÜCRETİN İŞÇİ İÇİN BİR GELİR OLMASI VE YAŞAMINI BUNUNLA SÜRDÜRECEĞİNDEN ARTMASINI İSTER.
- 2- ÜCRET İŞVEREN İÇİN ÖNEMLİ BİR GİDER ÖĞESİ OLUP BU GİDERİN OLANAKLAR ÖLÇÜSÜNDE DÜŞÜK OLMASINI İSTER.
- BU İKİ ÇELİŞKİLİ ÇIKAR İLİŞKİSİNDEN DOLAYI İŞLETMELER ETKİN BİR ÜCRET POLİTİKASI GÜTMELİDİR.

ÜCRET SİSTEMLERİ

- ZAMAN TEMELİNE GÖRE ÜCRET SİSTEMİ.
- PARÇA BAŞINA (AKORD) ÜCRET SİSTEMİ.
- PRİM TEŞVİK SİSTEMLERİ.
- DİĞER TEŞVİK SİSTEMLERİ.

ZAMAN TEMELİNE GÖRE ÜCRET SİSTEMİ

- ÜLKEMİZDE YAYGIN OLARAK KULLANILIR.
- SAAT ÜCRETİ VEYA GÜNDELİK OLARAK HESAPLANIR.
- BU SİSTEMDE ÜCRETE HAK KAZANMAK İÇİN İŞLETMEDE BELLİ BİR SÜRE GEÇİRİLMESİ YETERLİDİR.

ZAMAN TEMELİNE GÖRE ÜCRET HESAPLAMASI

- Günlük ücret = çalışılan zaman x zaman birimi başına ücret.

PARÇA BAŞINA (AKORD) ÜCRET SİSTEMİ

- YAPILAN İŞİN SONUCU İLE ÖDENEN ÜCRET ARASINDA DOĞRUDAN İLİŞKİ VARDIR.
- ÇALIŞAN ÜRETİM YAPTIĞI MİKYTARDA ÜCRET ALIR.
- BU SİSTEM VERİMLİLİĞİ ÖZENDİRİCİDİR.

PARÇA BAŞINA ÜCRET SİSTEMİNDE ÖLÇEK ÇEŞİTLERİ

- A- PARA AKORDU
- B- ZAMAN AKORDU
- C- GRUP AKORDU

PARA AKORDU

- BU SİSTEMDE ÜCRET OLARAK BİRİM BAŞINA BELİRLİ BİR PARA TUTARI BELİRLENİR
- NAKLİYAT, EV İŞÇİLİKLERİ, AYAKKABI, GİYSİ, KONFEKSİYON İMALATHANELERİNDE KULLANILIR.
HESAPLANIŞI: $\text{Günlük ücret} = \text{Birim Başına Akord Değeri} \times \text{Günlük Üretim Miktarı}$.

ZAMAN AKORDU

- BU SİSTEMDE BİR MAMÜLÜ ÜRETMEK İÇİN GEREKLİ AKORD ZAMANI BAŞINA AKORD DEĞERİ HESAPLANIR.
- AKORD DEĞERİ :AKORD ZAMANI İLE AKORD FAKTÖRÜNÜN ÇARPILMASI YOLU İLE BULUNUR.
- AKORD ZAMANI : GENELLİKLE DAKİKA OLARAK BELİRLENİR VE BİR MAMÜLÜ ÜRETMEK İÇİN GEREKLİ SÜREYİ İFADE EDER.
- AKORD FAKTÖRÜ: NORMAL SAAT ÜCRETİNE %10-20 ORANINDA ZAM YAPILARAK BULUNAN TUTARIN 60 DAKİKAYA BÖLÜNMESİ YOLU İLE HESAPLANIR.

ZAMAN AKORDU

- Akord faktörü = (Temel Saat Ücreti + Zam) / 60 Dakika
- Günlük Ücret = Akord Zamanı x Akord Faktörü x Üretim Miktarı

GRUP AKORDU

- ÜRETİMİN BİRDEN FAZLA İŞÇİNİN GRUP OLARAK ÇALIŞMASINI ZORUNLU KILDIĞI DURUMLARDA GRUP AKORDU SİSTEMİ UYGULANIR
- GENELLİKLE MONTAJ SANAYİİNDE AYNI ÜRETİM ŞERİDİ ÜZERİNDE ÇALIŞAN İŞÇİLERE VE MBALAJ SANAYİİNDE UYGULANIR
- BU SİSTEMDE GRUBUN BÜYÜMESİ ÖLÇÜSÜNDE AKORDUN TEŞVİK EDİCİ YÖNÜ AZALIR

- Dağıtım Faktörü = Akord Ücreti/Normal Çalışma Ücreti

PİRİMLİ ÜCRET SİSTEMİ

- NORMAL VERİM DÜZEYİNİN AŞILMASI DURUMUNDA ÇIPLAK ÜCRETE EK OLARAK YAPILAN ÖDEMEDİR.
- PİRİMLİ ÜCRET SİSTEMLERİ YAYGIN OLARAK KULLANILIR

PİRİMLİ ÜCRET SİSTEMLERİNİN OLUMLU YÖNLERİ

- ÜRETİM ARTIŞI
- İLK MADDE VE MALZEME TASARRUFU
- KALİTE ARTIŞI
- MAKİNELERİN İYİ KULLANILMASI

PİRİM ESASINA GÖRE ÜCRET SİSTEMLERİ

- HALSEY SİSTEMİ
- ROWAN SİSTEMİ
- GANTT SİSTEMİ
- TAYLOR SİSTEMİ
- BEDAUX SİSTEMİ

KARA KATILMA

- İŞÇİLERE YIL SONUNDA SAĞLANAN KARDAN BELİRLİ BİR KAR PAYININ VERİLMESİDİR.
- İŞLETMENİN KAR ETMESİ İŞÇİLERİN VERİMLİ ÇALIŞMASINI TEŞVİK EDECEĞİ, BÖYLECE KARDAN ALACAKLARI PAYIN ARTACAĞININ BİLİNCİ YARATILMAKTADIR.

İKRAMİYELER

- İKRAMİYE ÇALIŞANLARIN İŞLETMEYE AİDİYET DUYGUSUNU YARATMAK AMACI İLE VERİLİR, ANCAK İKRAMİYE VERİLMESİ İŞLETMENİN KAR ETMESİ KOŞULUNA BAĞLI OLMAMASI HALİNDE VERİMLİLİĞİN ARTTIRILMASINDA YARARLI OLMAYABİLİR.

MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ'NDE İŞÇİLİK GİDERLERİ HESAPLARI

- 72 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ (BİR GRUP MAL VEYA HİZMETİN ÜRETİM MALİYETİNE DOĞRUDAN DOĞRUYA VERİLEBİLEN İŞÇİLİK GİDERLERİ İLE İLGİLİ GİDER YANSITMA VE FARK HESAPLARINDAN OLUŞUR)

DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ HESABI

- ESAS ÜRETİM GİDER YERLERİ İLE İLGİLİ OLUP BELLİ BİR MAMÜL VEYA HİZMETİN ÜRETİM MALİYETİNE DOĞRUDAN DOĞRUYA YÜKLENEBİLEN İŞÇİLİK GİDERLERİNİ KAPSAR
- İŞÇİ BAŞINA DÜŞEN ÇALIŞMA SÜRESİ ÖLÇÜLEBİLEN İŞÇİLİK GİDERLERİNDEN OLUŞUR

DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ YANSITMA HESABI

- FİİLİ MALİYET YÖNTEMİNİN UYGULANDIĞI DURUMLARDA 720- DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ HESABI'NIN BORCUNA GİDER ÇEŞİDİ OLARAK KAYDEDİLEN GİDERLER İLE ÖNCEDEN SAPTANMIŞ MALİYET YÖNTEMLERİNİN UYGULANDIĞI DURUMLARDA ÖNCEDEN SAPTANMIŞ DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ, MALİYET UNSURU OLARAK BU HESABIN ALACAĞI KARŞILIĞINDA 151- YARI MAMÜLLER ÜRETİM HESABINA BORÇ KAYDEDİLİR
- FİİLİ MALİYET YÖNTEMİNİN UYGULANDIĞI İŞLETMELERDE ÜRETİM YAPILMAYAN İŞÇİLİKLER ÖLAĞAN DURUMLARDA BU HESABIN ALACAĞI KARŞILIĞI 680- ÇALIŞMAYAN KISIM GİDERLERİ HESABININ BORCUNA AKTARILIR

DİREKT İŞÇİLİK ÜCRET FARKLARI

- ÖNCEDEN SAPTANMIŞ MALİYET HESAPLAMA YÖNTEMLERİNİN UYGULANDIĞI DURUMLARDA FİİLİ DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ İLE ÖNCEDEN SAPTANMIŞ VE MALİYETLERE YÜKLENMİŞ DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ ARASINDAKİ OLUMLU VEYA OLUMSUZ ÜCRET FARKLARININ İZLENDİĞİ HESAPTIR
- OLUMSUZ ÜCRET FARKLARI BU HESABIN BORCUNA OLUMLU ÜCRET FARKLARI İSE ALACAĞINA KAYDEDİLİR

DİREKT İŞÇİLİK SÜRE (ZAMAN) FARKLARI

- FİİLİ GİDERLER İLE ÖNCEDEN SAPTANMIŞ GİDERLER ARASINDAKİ OLUMLUYA DA OLUMSUZ SÜRE (ZAMAN) KAYDEDİLDİĞİ HESAPTIR OLUMSUZ SÜRE FARKLARI BU HESABIN BORCUNA, OLUMLU SÜRE FARKLARI İSE ALACAĞINA KAYDEDİLİR.

GENEL YÖNETİM GİDERLERİNİN TANIMI VE ÖZELLİKLERİ

- İŞLETMELERİN ORGANİZASYON YAPILARINA BAĞLI OLARAK YAPILAN GİDERLERDİR.
- İSTER TİCARİ İSTER ÜRETİM İSTERSE HİZMET İŞLETMESİ OLSUN TÜM İŞLETMELERDE YÖNETİM FONKSİYONUNA BAĞLI OLARAK OLŞUR.
- MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ, KİRA GİDERLERİ, HABERLEŞME GİDERLERİ, VERGİ, RESİM VE HARÇLAR, AMORTİSMAN GİDERLERİ GİBİ GİDERLERDEN OLUŞUR.

77- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

- YÖNETİM FONKSİYONU İLE İLGİLİ GİDERLER, YANSITMA VE FARK HESAPLARINDAN OLUŞUR.

770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

- İŞLETME POLİTİKALARININ TAYİNİ, ORGANİZASYON VE KADRO KURULUŞU, BÜRO HİZMETLERİ, KAMU İLİŞKİLERİ, GÜVENLİK , HUKUK İŞLERİ, PERSONEL İŞLERİ, KREDİ VE TAHSİLATI DA KAPSAYAN MUHASEBE VE MALİ İŞLER SERVİSLERİNİN GİDERLERİ BU HESABA BORÇ KAYDEDİLİR.
- DÖNEM SONLARINDA BU HESAP 771- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI İLE KARŞILAŞTIRILARAK KAPATILIR.

771-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI

- 770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI'NIN BORCUNA KAYDEDİLEN GİDERLERİ, HESABIN ALACAĞI KARŞILIĞI 632- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABINA BORÇ KAYDEDİLİR. BU HESAP DÖNEM SONUNDA 770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI İLE KARŞILAŞTIRILARAK KAPATILIR.

772- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ FARK HESABI

- FİİLEN GENEL YÖNETİM GİDERLERİ İLE ÖNCEDEN SAPTANMIŞ GİDERLER ARASINDAKİ OLUMLU YA DA OLUMSUZ FARKLAR BU HESABA ALINIR VE DÖNEM SONUNDA 632- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABINA AKTARILARAK KAPATILIR.

FINANSMAN GİDERLERİ

İŞLETMENİN GEREK YATIRIM GEREKSE
İŞLETME SERMAYESİ GEREKSİNİMİNİ
KARŞILAMAK ÜZERE ALDIĞI KISA VEYA
UZUN VADELİ KREDİLERİN FAİZ VE KUR
FARKLARINI KAPSAR.

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARDI TMS-23
BORÇLANMA MALİYETLERİ STANDARDINA
GÖRE İŞLETME TARAFINDAN YAPILAN
BORÇLANMALARLA İLGİLİ OLARAK,
KATLANILAN FAİZ VE DİĞER GİDERLER
BORÇLANMA MALİYETLERİ KAPSAMINDA
DEĞERLENDİRİLİR.

78- FİNANSMAN GİDERLERİ

- İŞLETMEDE FAALİYETLERİN AKSAMADAN YÜRÜTÜLEBİLMESİ AMACIYLA BORÇLANILAN TUTARLA İLGİLİ FAİZ, KUR FARKI, KOMİSYON, VE BENZERİ GİDERLER BU HESABA BORÇ KAYDEDİLİR

780- FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI

- İŞLETMEDE FAALİYETLERİN AKSAMADAN YÜRÜTÜLEBİLMESİ AMACIYLA BORÇLANILAN TUTARLA İLGİLİ FAİZ, KUR FARKI, KOMİSYON VE BENZERİ GİDERLER BU HESABA BORÇ KAYDEDİLİR.

782-FİNANSMAN GİDERLERİ FARKI HESABI

- FİNANSMAN GİDERLERİNİN FİİLİ TUTARLARI İLE ÖNCEDEN SAPTANMIŞ TUTARLARI ARASINDAKİ OLUMLU YA DA OLUMSUZ FARKLARIN İZLENDİĞİ HESAPTIR.
- OLUMSUZ FARKLAR HESABIN BORCUNA OLUMLU FARKLAR İSE ALACAĞINA KAYDEDİLİR.
- DÖNEM SONUNDA BU HESAP 66-FİNANSMAN GİDERLERİ GRUBUNUN İLGİLİ HESABINA AKTARILARAK KAPATILIR.

MALİYET MUHASEBESİ VERİLERİNİN KISA VADELİ YÖNETİM KARARLARINDA KULLANILMASI

- KARAR ALMA YÖNETİM İŞLEVİNİ YERİNE GETİRMEKTEKİ EN TEMEL FONKSİYONLARDAN BİRİDİR.
- KARAR ALMA; ÇEŞİTLİ ALTERNATİFLER ARASINDA YAPILACAK SEÇİM SÜRECİDİR.
- KISA VADELİ KARARLAR; RUTİN GÜNLÜK KARARLARDIR.
- UZUN VADELİ KARARLAR; RUTİN OLMAYAN STRATEJİK VEYA YATIRIM KARARLARIDIR.

ALTERNATİF SEÇİM

KARARLARININ ANALİZ

SAFHALARI

- PROBLEMİN TANIMLANMASI.
- OLASI ALTERNATİF ÇÖZÜMLERİN BELİRLENMESİ.
- BELİRLENEN ALTERNATİFLERDEN HER BİRİNİN PARASAL OLARAK İFADE EDİLEBİLECEK SONUÇLARININ ÖLÇÜLMESİ.
- PARASAL OLARAK İFADE EDİLEMİYEN SONUÇLARININ ÖLÇÜLEBİLEN SONUÇLARLA KARŞILAŞTIRILIP ÖNEMLERİNİN SAPTANMASI.
- KARARIN VERİLEREK EN UYGUN ALTERNATİFİN SEÇİLMESİ.

SABİT VE DEĞİŞKEN GİDERLER

- SABİT GİDER: ÜRETİM ARTIŞINA VEYA AZALIŞINA BAĞLI OLARAK ARTIŞ VEYA AZALIŞ GÖSTERMEYEN GİDERLERDİR. Ör(amortisman,bina kira gideri, sigorta,banka faizi, yönetici maaşları gibi)
- DEĞİŞKEN GİDER: İŞLETMENİN İŞ HACMİNE BAĞLI OLARAK ARTAN VEYA AZALAN GİDERLERDİR. Ör(hammadde, yardımcı madde giderleri gibi)

KARAR ALMA

- KARAR ALMA FAKTÖRLERİNDEN EN ÖNEMLİSİ BİLGİDİR
- YÖNETİM VE MALİYET MUHASEBESİ SİSTEMİ YÖNETİCİLERE GEÇERLİ, ZAMANLI VE UYGUN BİLGİYİ SAĞLAYARAK KARAR ALMAYA YARDIMCI OLUR.
- MALİYET FAKTÖRÜ KARAR ALMADA ÖNEMLİ BİR ETKENDİR.

GEÇERLİ MALİYETLER VE İŞLETME KARARLARI

- **GEÇERLİ MALİYET** : GELECEKTE ORTAYA ÇIKMASI BEKLENEN VE KARAR SEÇENEKLERİ ARASINDA FARKLILIK GÖSTEREN MALİYETLERDİR. Ör(okula giderken Otobüs'ün bilet fiyatı 1,25tl Metro'nun ise 1,00tl olması)
- HERHANGİ BİR KARAR SEÇENEĞİ İÇİN GEÇERLİ OLAN MALİYET BAŞKA BİR KARAR SEÇENEĞİ AÇISINDAN GEÇERLİ MALİYET NİTELİĞİNDE OLMAYABİLİR.
- YÖNETİM MUHASEBESİNDE FARKLI AMAÇLAR İÇİN FARKLI MALİYET İLKESİ TEMEL ALINIR.

MALİYET

- **GEÇERSİZ MALİYET:** KARAR ALIRKEN SEÇENEKLER ARASINDA FAKLILIK GÖSTERMEYEN VE GELECEKTE ORTAYA ÇIKMASI BEKLENMEYEN MALİYETLERDİR. Ör(Otobüs taşıma fiyatı 1,00tl Metro taşıma fiyatı 1,00tl)
- **BATIK MALİYETLER :** GEÇMİŞTE YAPILMIŞ VE GELECEKTE ALINACAK KARARLARI ETKİLEMİYEN MALİYETLERDİR. Ör(makine yenileme kararında geçmişte satın alınmış olan makinenin defter değeri)
- **GELECEKLE İLGİLİ MALİYETLER :** GELECEĞE YÖNELİK KARARLARDA KULLANILAN MALİYETLERDİR.

FARKLILAŞAN MALİYET

- **FARLILAŞAN MALİYET (EK MALİYET) ;**
BİR KARAR SEÇENEĞİNİN SEÇİLMESİ
NEDNİYLE ORTAYA ÇIKAN TOPLAM
FARKTIR. FARKLILAŞAN MALİYET
AYNI ZAMANDA KAÇINILABİLİR
MALİYETTİR. (seçenekler arasındaki
maliyet farkıdır)

KAÇINILABİLİR - FARKLILAŞAN MALİYET

- DİKKATE ALINAN HER BİR ALTERNATİFLE İLGİLİ MALİYETLER TOPLANMALI.
- BATIK MALİYETLER ELİMİNE EDİLMELİ.
- ALTERNATİFLER ARASINDA FARK GÖSTERMEYENLER ELİMİNE EDİLMELİ.
- ELDE KALAN MALİYETLER TEMELİNDE KARAR ALINMALI.

MALİYET

- **FIRSAT MALİYETİ** : BİR KARAR SEÇENEĞİNİN SEÇİLİP DİĞERİNİN REDDEDİLMESİ NEDENİYLE KAÇIRILAN NET KAZANÇ, FIRSAT MALİYETİ MUHASEBE KAYITLARINDA YER ALMAZ ANCAK KARAR ESNASINDA DİKKATE ALINIR.(kendinize ait iş yeri binasının kiralanması ihtimali)

MALİYET VERİLERİNİN YÖNETİM KARARLARINDA KULLANILMASI

- ÜRETİM VE SATIŞ HACMİNİN SAPTANMASI
- FİYAT KOYMA
- MAKİNE YENİLEME
- ÜRETME VE SATIN ALMA
- ÖZEL BİR SİPARİŞİN KABUL EDİLMESİ VEYA REDEDİLMESİ
- BELİRLİ BİR MAMÜLÜN ÜRETİLMESİ VEYA ÜRETİLMEMESİ
- UYGUN MAMÜL KARIŞIMININ BELİRLENMESİ
- ORTAK VE YAN ÜRÜNLERİN AYRILMA NOKTASINDA VEYA EK İŞLEM YAPILDIKTAN SONRA SATILMASI GİBİ KARARLARDA MALİYET MUHASEBESİ VERİLERİNDEN YARARLANILABİLİR.

ÜRETME VEYA DIŞARIDAN SATIN ALMA KARARI

- İŞLETME YÖNETİMİ ÜRETİMDE KULLANDIĞI BİR PARÇAYI İŞLETMEDE ÜRETMEK VEYA DIŞARIDAN SATIN ALMAK GİBİ İKİ FARKLI DURUMLA KARŞILAŞABİLİR. BU DURUMDA HER İKİ OLASILIĞA GÖRE İŞLETMEYE YÜKLEYECEĞİ MALİYETLERİN ANALİZİ YAPILARAK EKONOMİK OLAN SEÇİLİR.

ÖZEL BİR SİPARİŞİN KABUL EDİLMESİ VEYA REDDİ

- İŞLETME BAZEN ÜRETTİĞİ MAMÜLLERDEN ÖZEL BİR FİYATLA TALEP EDİLEN SİPARİŞ ALABİLİR.
- İŞLETMELERİN BU TÜR DÜŞÜK FİYATTAN ÖZEL BİR SİPARİŞİ KABUL EDEBİLME KOŞULLARI MEVCUTTUR

ÖZEL SİPARİŞİN KABUL ŞARTLARI

- ATIL KAPASİTENİN BULUNMASI.
- TEKLİF EDİLEN FİYATIN EN AZ DEĞİŞKEN GİDERLERİ KARŞILAMASI.
- SÖZ KONUSU SİPARİŞİN ÖZEL BİR PAZARA İLİŞKİN OLMASI.
- SİPARİŞİN KISA SÜRELİ OLMASI.
- İŞLETMENİN PAZARDAKİ İMAJINI OLUMSUZ ETKİLEMEMESİ.

İŞLETME TAM KAPASİTE İLE ÇALIŞIYOR İSE ORTAYA ÇIKAN EK MALİYETLER

- FAZLA MESAI YAPTIRILMASI.
- YENİ İŞGÜCÜ İSTİHDAM EDİLMESİ.
- YENİ ÜRETİM ALANLARININ
AÇILMASI.
- YENİ ÜRETİM ARAÇLARININ SATIN
ALINMASI.

BİR MAMÜLÜN ÜRETİMİNE SON VERME KARARI

- KARAR VEREBİLMEK İÇİN MAMÜLÜN KARLILIĞINI ANALİZ EDERİZ.

EN UYGUN MAMUL KARIŞIMININ SAPTANMASI KARARI

- İŞLETMENİN BİRDEN FAZLA MAMUL ÜRETMEŞİ HALİNDE EN UYGUN MAMUL KARIŞIMININ SAPTANMASINDA KATKI ORANLARINDAN YARARLANMASI, MUTLAK DEĞERLERE GÖRE DAHA OBJEKTİF DEĞERLERE ULAŞTIRIR.

MAKİNE VE DONANIM YENİLEME KARARLARI

- MEVCUT MAKİNEİNİN ELDEN ÇIKARILMASI DURAN VARLIĞIN NET DEĞERİYLE HURDA DEĞERİ FARKI KADAR BİR ZARARLA KARŞILAŞILABİLİR, OLUŞACAK ZARAR İLE YENİ SATIN ALINACAK MAKİNEİNİN SAĞLAYACAĞI MALİYET TASARRUFUNUN ANALİZİ YAPILIR.

BİRLEŞİK ÜRETİMİ İLGİLENDİREN YÖNETİM KARARLARI

- BİRLEŞİK ÜRETİM : BELİRLİ BİR HAMMADDEDEN ÜRETİMİN TEKNİK ZORUNLULUĞU GEREĞİ İKİ VEYA DAHA FAZLA MAMULÜN BİR ARADA ÜRETİLDİĞİ ÜRETİM ORTAMINA DENİR.
- AYRILMA NOKTASI : ÜRÜNLERİN AYRILDIĞI NOKTAYA DENİR.
- BİRLEŞİK MALİYET: AYRILMA NOKTASINA KADAR KATLANILAN MALİYETTİR.
- BİRLEŞİK MAMULLER: AYRILMA NOKTASINDA NİSPİ SATIŞ DEĞERİ YÜKSEK OLAN MAMULLERDİR.
- YAN VEYA TALİ MAMULLER: AYRILMA NOKTASINDA NİSPİ SATIŞ DEĞERİ BİRLEŞİK MAMULLERE GÖRE DÜŞÜK OLAN MAMULLERDİR.

MAMUL DÖNÜŞÜMÜ

- BİRLEŞİK ÜRETİMİN KARAKTERİSTİĞİ GEREĞİ SATIŞI GÜÇ OLAN MAMULLERİN ÜRETİMDEN KALKMASI OLANAKSIZ OLMASI DURUMUNDA YA FİYATLAR MALİYETLERİN ALTINA DÜŞÜRÜLÜR YADA EK OPERASYONLA SATIŞI YÜKSEK OLAN MAMUL ÇEŞİDİNE DÖNÜŞTÜRÜLÜR.

BİRLEŞİK MAMULLERİN ÖZELLİKLERİ

- BİRLEŞİK MAMULLERLE ÜRETİLEN MAMULLER ARASINDA DOĞRUDAN SEBEP-SONUÇ İLİŞKİSİ KURULAMADIĞINDAN DAĞITIMDA KULLANILAN YÖNTEMLER KEYFİYET ARZEDER.
- KARAR MODELLERİNDE AYRILMA NOKTASINA KADAR KATLANILAN BİRLEŞİK MALİYETLER BİR BÜTÜN OLARAK ELE ALINIR VE BATMIŞ MALİYET KABUL EDİLİR.
- AYRILMA NOKTASINDAN SONRA YAPILAN EK GİDERLER GEÇERLİ MALİYET OLARAK KARAR MODELLERİNE GİRER.

MALİYET BİLGİLERİNİN FİYATLAMA KARARLARINDA KULLANILMASI

- İŞLETMELERİN TEMEL AMAÇLARI ARASINDA: KARLILIK, TOPLUMSAL FAYDA YARATMAK, BÜYÜMEK VE GELİŞMEK GİBİ UNSURLAR SIRALANABİLİR, ANCAK İŞLETMELERİN TOPLUMA HİZMET EDEBİLMELERİ VE YAŞAMLARINI SÜRDÜREİLMELERİ İÇİN KAR BİR AMAÇ OLMaktan ÇOK AMAÇLARA ULAŞMAK İÇİN ARAÇ NİTELİĞİ KAZANIR.

FİYATLAMA

- FİYATLAMA : İŞLETMENİN ÜRETİM VE SATIŞINI YAPTIĞI MAL VEYA HİZMETLERİNİN MÜLKİYETİNİN DEĞİŞİM NOKTASINDAKİ SATIŞ DEĞERİNİN BELİRLENMESİ İŞLEMLERİDİR.
- FİYATLAMA POLİTİKALARI VE UYGULAMALARI İLE İŞLETMENİN YAŞAMINI SÜRDÜRME VE KAR ELDE ETME AMAÇLARI ARASINDA YAKIN İLİŞKİ VARDIR.
- PİYASA FİYATLARI FİYATLAMA KARARINDA TAVANI BELİRLERKEN MALİYETLER İSE FİYAT TABANINI BELİRLER.
- İŞLETME YÖNETİCİLERİ BU SINIRLAR ARASINDA FİYATLAMA POLİTİKALARINI UYGULAMAK ZORUNDADIR.

FİYATLAMA KARARLARINA ETKİ EDEN UNSURLAR

- MÜŞTERİLERİN TALEPLERİ
- RAKİPLERİN ETKİLERİ
- MALİYETLER
- POLİTİK, YASAL VE KURUMSAL İMAJ

MÜŞTERİ TALEPLERİ

- MAMULÜN TASARIMINDAN FİYATLANDIRILMASINA KADAR TÜM OPERASYONLARDA BÜYÜK ÖNEME SAHİPTİR.
- MÜŞTERİ TALEPLERİNİ ANLAMAK İŞLETME İÇİN HAYATİ ÖNEME SAHİPTİR VE SÜREKLİLİK ARZEDEN BİR SÜREÇTİR.
- İŞLETMELER; MÜŞTERİ ANKETLERİ, PAZARLAMA TESTLERİ VE SATIŞ PERSONELİ GERİ BİLDİRİMLERİ GİBİ PAZARLAMA ARAŞTIRMALARINDAN RUTİN OLARAK BİLGİ ELDE EDERLER.
- BAŞARILI OLMAK İÇİN İSTEKLERE UYGUN KALİTE VE FİYATTAKİ ÜRÜNLERİ SAĞLAMALIDIRLAR.

RAKİPLERİN ETKİLERİ

- PİYASADA YEREL VE YABANCI RAKİPLER ÜRÜNLERİNİ AYNI MÜŞTERİLERE SATMAYA ÇALIŞMAKTADIR.
- RAKİPLERİN ETKİLERİ VE MÜŞTERİLERİN TEPKİLERİ GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULDUĞUNDA, İŞLETME SADECE KENDİ MAMULÜNÜ DEĞİL, İKAME MAMULLERİ ÜRETEN İŞLETMELERİ DE GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURMALIDIR.
- İŞLETME BİR MAMULÜN FİYATINI ARTIRDIĞINDA MÜŞTERİLERİN TALEPLERİNİ İKAME MAMULLERE KAYDIRABİLECEKLERİ GÖZDEN KAÇIRILMAMALIDIR.

MALİYETLER

- BAZI SEKTÖRLERDE FİYATLAR TAMAMEN PİYASA TARAFINDAN BELİRLENMEKTEDİR BAZI DURUMLARDA ZARARINA SATIŞ YAPILABİLİR.ör (tarım sektörü)
- BAZI SEKTÖRLERDE İSE YÖNETİCİLER FİYATLANDIRMAYI ÜRETİM MALİYETİ TEMELİ ÜZERİNE KAR MARJİ EKLEYEREK YAPMAKTADIR. Ör(otomotiv,ev gereçleri, petrol ürünleri endüstrisi)
- BAZI SEKTÖRLERDE İSE FİYATLAR KAMU OTORİTELERİ TARAFINDAN BELİRLENMEKTEDİR. Ör(doğalgaz elektrik)GİBİ KAMUSAL KULLANIMI OLAN ÜRÜNLER, BU TİP ÜRÜNLERDE İŞLETME MALİYETLERİ FİYATLANDIRMADA TEMEL TEŞKİL EDER.

POLİTİK YASAL VE KURUMSAL İMAJ

- YASAL ALANDA YÖNETİCİLER FİYATLAMA KONULARINDA ÇEŞİTLİ YASALARA BAĞLI KALMAK ZORUNDADIRLAR ÜLKEMİZDE REKABET KANUNU ÇERÇEVESİNDE İŞLETMELERİN REKABETİ ENGELLEYİCİ GİZLİ VEYA AÇIK FİYAT ANLAŞMALARI YAPMALARI YASAKLANMIŞTIR.(kartel anlaşmaları)
- POLİTİK ETKENLER DE FİYATLAMA SÜRECİNDE GEÇERLİ OLABİLMEKTEDİR. Ör(vergi, yüksek fiyatların düzenlenmesi için halkın parlamentoya baskısı)
- İŞLETME İMAJİ ; PİYASAYA KALİTELİ VE PAHALI ÜRÜNLER SUNAN BİR FİRMANIN YENİ ÜRÜN ÇIKARDIĞI ZAMAN BU PERSPEKTİFTEN HAREKET ETMESİ GEREKİR.

FİYATLAMA KARARLARINDA MALİYET BİLGİLERİNİN ÖNEMİ

- PİYASA FİYATLARI TEMEL VERİ OLMAKLA BİRLİKTE, İŞLETMELERİN YAŞAMLARINI SÜRDÜREBİLMELERİ İÇİN MALİYETLERİNİ SÜREKLİ GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURMALARI GEREKİR.
- FİYATLANDIRMADA MALİYET BİLGİLERİ YÖNETİMİN TALEP EDECEĞİ EN TEMEL BİLGİLERDİR.
- MALİYET VE YÖNETİM MUHASEBESİ SİSTEMLERİ GEÇERLİ, ZAMANLI VE GÜVENİLİR BİLGİLERİ SAĞLAYARAK FİYATLAMA KARARLARININ ALINMASINA YARDIMCI OLUR.
- FİYATLANDIRMA KARARLARINDA PİYASA KOŞULLARININ VE MALİYETLERİN BİRLİKTE ELE ALINARAK EN UYGUN ÇÖZÜM KARARINA ULAŞILMSALIDIR.

MALİYETE DAYALI FİYATLANDIRMA YÖNTEMLERİ

- MALİYET+KAR'A DAYALIDIR VE YÖNETİCİLER TARAFINDAN EN ÇOK KULLANILAN YÖNTEMDİR.
- MALİYET + KAR YÖNTEMDE; SATIŞ FİYATI, GELECEKTE BEKLENEN MALİYETLERE ARZULANAN BELİRLİ BİR KAR MİKTARININ EKLENMESİ İLE HESAPLANIR.
- MALİYETE DAYALI FİYATLANDIRMA YÖNTEMLERİ ; TEMEL ALINAN MALİYETE BELİRLİ BİR KAR MARJININ UYGULANMASI SONUCU BULUNAN RAKAMIN EKLENMESİ YOLU İLE SATIŞ FİYATININ SAPTANMASI ESASINA DAYANIR.

MALİYETE DAYALI FİYATLANDIRMA

- MALİYETE DAYALI FİYATLANDIRMA YÖNTEMİNDE ; MAMULÜN SATIŞ HACMİ, ARZULANAN SATIŞ KARI VE YATIRIMLARIN DÖNÜŞ ORANI GİBİ FAKTÖRLER GÖZÖNÜNDE BULUNDURULUR.
- **SATIŞ FİYATI** = MALİYET + (MALİYET X KAR MARJ)

MALİYETLERE GÖRE UYGULANAN FİYATLANDIRMA YÖNTEMLERİ

- 1-TAM ÜRETİM MALİYETİ(sınai maliyet)ESASINA DAYALI FİYATLANDIRMA
- 2-TAM MALİYET (ticari maliyet)ESASINA DAYALI FİYATLANDIRMA
- 3-TOPLAM DEĞİŞKEN MALİYET ESASINA DAYALI FİYATLANDIRMA
- 4-YATIRIM KARLILIĞI ESASINA DAYALI FİYATLANDIRMA
- 5-İŞLETME(dönüşüm)MALİYETİ ESASINA DAYALI FİYATLANDIRMA
- 6-ZAMAN VE MALİYET ESASINA DAYALI FİYATLANDIRMA

TAM ÜRETİM MALİYETİNE (SINAI MALİYET) DAYALI FİYATLANDIRMA

- TOPLAM ÜRETİM MALİYETİ, MAMULÜN ÜRETİM SÜRECİNDE TÜKETİLEN DİREKT İLK MADDE VE MALZEME ,DİREKT İŞÇİLİK VE GENEL ÜRETİM GİDERLERİ TOPLAMINDAN OLUŞUR, (MAMULÜN MALİYETİNE KATILAN TÜM DEĞİŞKEN VE SABİT ÜRETİM MALİYETLERİNİ KAPSAYAN ÜRETİM MALİYETİDİR).
- FİYAT; TAM ÜRETİM MALİYETİNE BELİRLİ BİR KAR MARJİ ORANININ UYGULANMASI SURETİYLE BULUNAN KARIN EKLENMESİ YOLU İLE HESAPLANIR, BU YÖNTEMDE KAR MARJİ YALNIZCA KARI İFADE EDEN SAF BİR MİKTAR OLMAYIP SATIŞ VE YÖNETİM GİDERLERİNİ DE KAPSAR.

TAM ÜRETİM MALİYETİNE DAYALI FİYATLANDIRMA

- $\text{SATIŞ FİYATI} = \text{TAM ÜRETİM MALİYETİ} + (\text{TAM ÜRETİM MALİYETİ} \times \text{KAR MARJİ ORANI})$

TAM MALİYETE(TİCARİ) MALİYETE)DAYALI FİYATLANDIRMA

- TAM MALİYETE DAYALI FİYATLANDIRMA; MAMULÜN ÜRETİM MALİYETİNE, SATIŞ VE YÖNETİM GİDERLERİ İLAVE EDİLEREK BULUNAN TAM MALİYETE (TİCARİ MALİYET)BELİRLİ BİR KAR MARJININ UYGULANMASI YOLU İLE HESAPLANMAKTADIR.

TAM MALİYETE(TİCARİ MALİYET)DAYALI FİYATLANDIRMA

- $\text{SATIŞ FİYATI} = \text{TAM MALİYET} + (\text{TAM MALİYET} \times \text{KAR MARJİ ORANI})$
- BU YÖNTEMDE FİYAT ÜRETİM MALİYETLERİ VE DÖNEM GİDERLERİ İLE KARI İÇERİR.

TAM MALİYETE DAYALI FİYATLANDIRMA YÖNTEMİNİN AVANTAJLARI

- 1-YÖNTEM BASİTTİR, BİR KEZ KAR MARJI ORANI BELİRLENDİĞİNDE FİYAT TESPİTİ KOLAYLIKLA YAPILIR.
- 2-PİYASA TALEBİNİN, BÜTÇELENEN ÜRETİM HEDEFLERİNİ GERÇEKLEŞTİRECEK DÜZEYDE OLMASI HALİNDE ÖNGÖRÜLEN KAR HEDEFİNE KOLAYCA ULAŞILABİLİR.
- 3-GENEL ÜRETİM GİDERLERİ İLE SATIŞ VE YÖNETİM GİDERLERİNİN BÜTÇELENMİŞ ÜRETİM DÜZEYİNE GÖRE YÜKLENMESİ HALİNDE, SAPTANAN FİYATLAR CARİ TALEP DÜZEYİNE BAĞLI DALGALANMALAR GÖSTERMEZ, FİYAT İSTİKRARININ ÖNEMLİ OLDUĞU **OLİGOPOL** PİYASALARDA BU YÖNTEM TERCİH EDİLİR.
- 4-ENFLASYON DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN FİYAT ARTIŞLARINA İTİRAZ EDİLMEZ BİR GEREKÇE OLUŞTURUR.

OLİGOPOLCU REKABET PİYASASI

- AZ SAYIDA SATICIYANINDA ÇOK SAYIDA ALICI VARDIR.
- FİYAT PİYASADAKİ LİDER KONUMDAKİ FİRMALARCA BELİRLENİR.
- FİRMALARIN SATIŞ VE PAZARLAMA STRATEJİLERİ ÇOK ETKİLİDİR.
- PİYASAYA YENİ SATICI VE FİRMALARIN GİRMESİ ÇOĞUKEZ YASAL OLMAYAN YÖNTEMLERLE ENGELLENİR.

TAM MALİYETE DAYALI FİYATLANDIRMA YÖNTEMİNİN SAKINCALARI

- 1-YÖNETİM TALEP ELASTİKİYETİNİ DİKKATE ALMAMAKTADIR, YÖNTEMİN UYGULANMASI DURUMUNDA ÇOĞU KEZ, PİYASA KOŞULLARI DOĞRULTUSUNDA FİYATLARDA DÜZELTME YAPMAK GEREKİR.
- 2-REKABET KOŞULLARININ DİKKATE ALINMAMASI ÖNEMLİ BİR SAKINCADIR, REKABET KOŞULLARI DAHA DÜŞÜK KAR MARJINI VEYA MALİYET DÜŞÜRME ÇABALARINI ZORUNLU KILMAKTADIR.
- 3-TÜM MAMULLER İÇİN TEK BİR KAR MARJİ ORANININ UYGULANIYOR OLMASI GERÇEKÇİ OLMaktan UZAKTIR.
- 4-ENDİREKT MALİYETLERİN YÜKLENMESİNDE BİRTAKIM VARSAYIMLARDAN HAREKET EDİLMESİ SAĞLIKLI BİR MALİYET HESABINI OLANAKSIZ KILMAKTADIR.
- 5-TOPLAM SABİT MALİYETLERE VE KARA KATKI SAĞLAYABİLECEK ÖZEL BİR SİPARİŞİ TOPLAM MALİYETLERİ KARŞILAMADIĞI GEREKÇESİYLE REDDEDEBİLİR.

DEĞİŞKEN MALİYETE DAYALI FİYATLANDIRMA

- BUYÖNTEMDE DEĞİŞKEN MALİYET; MAMUL VEYA HİZMETİN ÜRETİMİNDE KATLANILAN DEĞİŞKEN ÜRETİM MALİYETLERİ İLE DEĞİŞKEN SATIŞ VE YÖNETİM GİDERLERİ TOPLAMINDAN OLUŞUR.
- DEĞİŞKEN MALİYETE DAYALI FİYATLANDIRMADA SATIŞ FİYATI; TOPLAM DEĞİŞKEN MALİYETE SABİT MALİYETLERİ VE ARZULANAN KARI KARŞILAYACAK BİR KAR MARJININ EKLENMESİ YOLU İLE HESAPLANIR.
- $\text{SATIŞ FİYATI} = \text{DEĞİŞKEN MALİYET} + (\text{DEĞİŞKEN MALİYET} \times \text{KAR MARJİ ORANI})$

YATIRIM KARLILIĞI ESASINA DAYALI FİYATLANDIRMA

- MAMUL VEYA HİZMETİN ÜRETİMİNE TAHSİS EDİLEN SERMAYE İÇİN BEKLENEN HEDEF KAR TUTARI HESAPLANIR, YATIRIM İÇİN TAHSİS EDİLEN SERMAYE TUTARI İLE VARLIKLAR ÜZERİNDEN HEDEFLENEN KAR MARJİ ORANI ÇARPILARAK HEDEFLENEN KAR TUTARI HESAPLANIR.
- $\text{HEDEF KAR} = \text{ORTALAMA SERMAYE YATIRIMI} \times \text{HEDEFLENEN KAR MARJİ ORANI}$
- SATIŞ FİYATI; HEDEFLENEN KAR MARJİ ORANININ MALİYETLERE UYGULANMASI YOLU İLE SAPTANIR.

YATIRIMLAR ÜZERİNDEN KARLILIK ORANINA BAĞLI ÜÇ FARKLI YÖNTEMLE HESAPLANABİLİR: I-TAM ÜRETİM MALİYETİ ESASINA GÖRE YATIRIMLAR ÜZERİNDEN KARLILIK ORANI

- $\text{KAR MARJİ ORANI} = \frac{\text{HEDEF KAR} + \text{SATIŞ VE YÖNETİM GİDERLERİ}}{\text{ÜRETİM HACMİ} \times \text{BİRİM ÜRETİM MALİYETİ}}$

2-TAM MALİYET ESASINA GÖRE YATIRIMLAR ÜZERİNDEN KARLILIK ORANI

- KAR MARJİ ORANI = HEDEF
$$\frac{\text{KAR}}{\text{ÜRETİM HACMİ}} \times \text{BİRİM TAM MALİYET}$$

3-DEĞİŞKEN MALİYET ESASINA GÖRE YATIRIMLAR ÜZERİNDEN KARLILIK ORANI

- $\text{KAR MARJİ ORANI} = \frac{\text{HEDEF KAR} + \text{TOPLAM SABİT MALİYETLER}}{\text{ÜRETİM HACMİ} \times \text{BİRİM DEĞİŞKEN MALİYET}}$

İŞLETME DÖNÜŞÜM MALİYETİNE DAYALI FİYATLANDIRMA

- İŞLETME DÖNÜŞÜM MALİYETİ; İLK MADDE VE MALZEMENİN MAMULE DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE KATLANILAN MALİYETLERDİR.

İŞLETME (DÖNÜŞÜM)MALİYETİNE DAYALI FİYATLANDIRMA YÖNTEMİNİN UYGULAMASINDAKİ AŞAMALAR

A-İŞLETME MALİYETİNİN TAM MALİYETE ORANI, DİĞER MAMULLERE GÖRE EN DÜŞÜK MAMUL BELİRLENİR.

B-MAMULÜN TAM MALİYET YÖNTEMİNE GÖRE BELİRLİ BİR ORAN ÜZERİNDEN HESAPLANAN KAR PAYINA EŞİT KAR PAYINI VERECEK ŞEKİLDE, İŞLETME MALİYETİ ÜZERİNDEN BİR ORAN SAPTANIR.

AŞAMANIN DEVAMI

C-SAPTANAN ORAN DİĞER
MAMULLERİN İŞLEME MALİYETİNE
TATBİK EDİLMEK SURETİYLE
UYGULANIR.

ZAMAN VE MALZEME MALİYETİ ESASINA DAYALI FİYATLANDIRMA

- MALİYET + ZAMAN VE MALZEME ESASINA DAYANAN YÖNTEMDİR.
- BU YÖNTEMDE BİRİSİ DİREKT İŞÇİLİK ZAMAN VE DİĞERİ KULLANILAN DİREKT İLK MADDE VE MALZEME ESASINA GÖRE İKİ FİYATLAMA ORANI SAPTANIR.
- BU ORANLAR SATIŞLA İLGİLİ GENEL ÜRETİM VE YÖNETİM GİDERLERİ, DİĞER DİREKT GİDERLER VE ARZULANAN KARI İÇERİR. GENEL OLARAK.(Bakım onarım,servis sektörü,muhasebeci,avukat,hekim ve danışman gibi profesyonel mesleklerde kullanılır.

ZAMAN VE MALZEME MALİYETİ ESASINA DAYALI YÖNTEMDE

- SATIŞ FİYATI; ZAMAN VE MALZEME OLMAK ÜZERE İKİ BİLEŞENDEN OLUŞUR.

A-ZAMAN BİLEŞENİ

- ZAMAN BİLEŞENİ; DİREKT İŞÇİLİK SAATİ BAŞINA BİR ORANI İFADE EDER.
- 1- İŞ GÖRENİN ÜCRET VE DİĞER EK MENFAATLERİNİ KAPSAYAN DİREKT MALİYETLERDİR
- 2- İŞLETMENİN SATIŞ, YÖNETİM VE DİĞER GİDERLERİNDEN BİR PAY, BU PAY İŞÇİLİKLE İLGİLİ DİĞER GİDERLER, SATIŞ VE YÖNETİM GİDERLERİ GİBİ GİDERLERİN BEKLENEN ÇALIŞMA HACMİNE BÖLÜNMESİ YOLU İLE HESAPLANIR.
- 3- İŞ GÖRENİN SAAT BAŞINA ÇALIŞMA ZAMANI İÇİN ARZU EDİLEN KAR PAYINI FORMÜLE EDER.

ZAMAN BİLEŞENİNE GÖRE

- BİRİM ZAMAN FİYATI=SAAT BAŞINA
İŞÇİLİK GİDERİ + (İŞÇİLİKLE İLGİLİ
BÜTÇELENEN SATIŞ YÖNETİM VE
DİĞER GİDERLER/BEKLENEN ÇALIŞMA
HACMİ) +ARZULANAN KAR PAYI.

MÜŞTERİYE FATURA EDİLECEK ZAMAN BİLEŞENİ TOPLAM FİYATI

- TOPLAM ZAMAN FİYATI=BİRİM
ZAMAN FİYATI X İŞTE ÇALIŞILAN
ZAMAN

MALZEME BİLEŞENİ

- İŞTE KULLANILAN HERHANGİ BİR MALZEMENİN MALİYETİNE MALZEME YÜKLEME MARJININ EKLENMESİ YOLUYLA BELİRLENİR.
- MALZEME YÜKLEME MARJİ; SİPARİŞ VERME, ELLEÇLEME, STOK TAŞIMA MALİYETİ VE KULLANILAN MALZEMENİN KENDİSİ ÜZERİNDEN BİR KAR MARJINI KARŞILAYACAK ŞEKİLDE BELİRLENİR.
- YÜKLEME MARJİ TUTARI; KULLANILAN MALZEME MALİYEİNE BİR MALZEME YÜKLEME MARJİ ORANI UYGULANMAK SURETİYLE HESAPLANIR.

MALZEME BİLEŞENİ FİYATI

- $\text{MALZEME FİYATI} = \text{İŞTE KULLANILAN MALZEME MALİYETİ} + (\text{İŞTE KULLANILAN MALZEME MALİYETİ} \times \text{MALZEME YÜKLEME ORANI})$
- $\text{MALZEME YÜKLEME MARJİ ORANI} = \frac{\text{BÜTÇELENE YILLIK MALZEMEYİLE İLGİLİ MALİYETLER (SİPARİŞ VERME, ELLEÇLEME, VE STOK BULUNDURMA MALİYETİ)}}{\text{TEDARİKİ BÜÇELEME MALİYETİ} + \text{MALZEME ÜZERİNDEN ARZULANAN KAR MARJİ ORANI}}$

ELLEÇLEME

- GÜMRÜK GÖZETİMİ ALTINDAKİ EŞYALARIN ASLİ NİTELİKLERİNİ DEĞİŞTİRMEYEN İSTİFLENMESİ, YERLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ, BÜYÜK KAPLARDAN KÜÇÜK KAPLARA ALINMASI GİBİ İŞLEMLERİDİR.

Kaynakça:

- Erdoğan, N., Saban, M, (2014). Maliyet ve Yönetim Muhasebesi. (6. Baskı). İstanbul: Beta.